

Christelijke scholen in Oekraïne voor de oorlog en nu

In 1991 werd de onafhankelijkheid van Oekraïne uitgeroepen. In dit jaar stichtte Vasily Mantsul de eerste christelijke school van het land in de stad Chernivtsy. Op het terrein van de baptistengemeente werden de eerste stappen gezet in een tot dan toe onbekende wereld. Dertig jaar later mocht deze bijzondere gebeurtenis gevierd worden. Enkele bestuursleden van Stichting OGO reisden in november jl. naar Oekraïne af om hierbij aanwezig te zijn. Dit was gelijk een mogelijkheid om visitatiebezoeken af te leggen bij verschillende scholen en projecten die OGO ondersteunt.

Op 24 februari jl. viel Rusland Oekraïne binnen. Honderden scholen en andere educatieve instellingen werden verwoest. Hoe is de stand van zaken met betrekking tot de christelijke scholen nu? In dit artikel een impressie van de situatie voordat

Een bus met vluchtelingen vertrekt naar het buitenland

de oorlog uitbrak. Daarnaast wordt voor zover bekend (en op het moment van uitgave van de nieuwsbrief) kort weergegeven hoe de situatie nu is.

Brovary

Voor de oorlog

Andriy en Arenda Vasylenko zijn jaren geleden gestart met onderwijs voor kinderen

met syndroom van Down. In Oekraïne was dat tot dat moment een onbekende vorm van onderwijs. Bij Perspektiva 21.3 in Kiev hebben verschillende kinderen met syndroom van Down een mooie opleiding genoten. Inmiddels heeft een aantal van hen de leeftijd bereikt waarop ze meer en meer zelfstandig moeten zijn in de maatschappij. Deze kinderen runnen

[Lees verder op pagina 2 >>](#)

Van de voorzitter

Stel je voor!!

Stel je voor dat je gisteren nog naar school ging om les te geven of op de kinderen paste omdat je dochter naar haar werk was. En een dag later schrik je wakker van grote dreunen. De ruiten trillen ervan. Wat is dat? Later hoor je op de radio dat het buurland jouw land heeft aangevallen. Iets waar iedereen al een tijd voor vreesde is werkelijkheid geworden.

Stel je voor dat je gevlucht bent en in Nederland gastvrij bent opgevangen. En dat je als leerkracht van een christelijke school toch weer de draad gaat oppakken. We zijn de afgelopen tijd gewend geraakt aan online lesgeven. Wat we toen zagen als een last, wordt nu een zegen! Op deze manier kun je elkaar ontmoeten. Maar waar is die ene leerling, Vanja? Al een aantal weken hebben we geen contact met hem kunnen krijgen.

Stel je voor dat je jouw Meester volgt, Hem liefhebt en denkt alles voor Hem over te hebben. En dan vertelt de Meester dat Hem een weg van lijden wacht, ja zelfs tot de kruisdood. Wat een verwarring en wat een teleurstelling! Natuurlijk ga je naar de Meester en zegt Hem zonder omwegen dat dat helemaal niet zal gebeuren. Daar zal jij wel voor zorgen, want je houdt heel veel van Hem. Stel je voor dat je dan wordt gezegd: 'Ga achter mij Satan.' O, wat kunnen we deze diepe weg van lijden en sterven toch met onze eigen mensenogen maar moeilijk begrijpen. Laten wij ook de Heere Jezus volgen zonder vragen. Wat Hij doet is goed. Hem loopt niets uit de hand. Dat zijn vaderlijke hand voor ons zal zorgen, voor tijd en eeuwigheid!

Nico van de Breevaart

samen met familie Vasylenko en een ander echtpaar café 21.3 in Brovary, een stad net buiten Kiev. Een plaats midden in de stad waar mensen kunnen genieten van een bakje koffie met iets lekkers of een goede lunch. Het is een prachtige plaats geworden waar bezoekers ook lovend op reageren. Het café is als het ware een showroom voor de omgeving waarin duidelijk te zien is dat kinderen met een beperking een volwaardig leven kunnen leiden. Naast een dagbestedingscentrum is het ook een stukje praktijkonderwijs, zodat ze leren zelfstandig te zijn in de maatschappij. Het is mooi om de resultaten van dit initiatief te zien: vergaande socialisering, een opleiding passend bij het niveau van deze kinderen en de ontwikkeling van het zelfbewustzijn van deze jongvolwassenen.

Café 21.3 voor de oorlog

Nu

De leerlingen die het café 21.3 in Brovary runden, zijn bijna allemaal gevlucht. Kort na het begin van de oorlog besluiten initiatiefnemers Andriy Vasylenko en zijn Nederlandse vrouw Arenda niet te vertrekken. Ze blijven op hun post en starten een nieuw initiatief: Bake4Ukraine. Er wordt nu brood gebakken en soep gekookt voor de meest kwetsbare inwoners: ouderen, mensen met een beperking en vluchtelingen op doorreis. Later komt daar de levering aan ziekenhuizen bij. De lunchzaak is inmiddels een sociaal centrum waar mensen een maaltijd én een troostrijk woord krijgen. Ook is er opvang van vluchtelingen. Op dit moment produceert Bake4Ukraine 600 liter soep

per dag. Dagelijks verlaten 1.700 verse broden de bakkerij. De directrice van Perspektiva 21.3 is in Frankrijk. Plan is het online onderwijs weer op te starten. Bij OGO is een aanvraag ingediend voor de continuering van het online onderwijs.

Irpın

Voor de oorlog

Vanuit Kiev trekken veel jonge gezinnen naar de stad Irpin. Een aantal jaren geleden is men ook hier vanuit de plaatselijke baptistengemeente een school gestart. De school wil kwaliteit bieden, niet alleen voor kinderen van hoogopgeleide ouders maar zeker ook voor kinderen met een beperking. De mond-tot-mondreclame zorgt ervoor dat de school groeit als kool en de verwachting is dat er over enkele jaren honderden kinderen hier christelijk onderwijs mogen genieten.

Nu

De stad Irpin is zwaar getroffen. De stad is veroverd door Russische troepen maar is inmiddels weer in Oekraïense handen. Voor zover bekend zijn daarbij twee- tot driehonderd burgers omgekomen. Veel inwoners zijn gevlucht. De school meldde dat ze weer wilde starten met online onderwijs. Het gaat er nu vooral om dat men in kaart heeft waar iedereen is.

Zhitomir

Voor de oorlog

Radiance in Zhitomir bestaat inmiddels meer dan 25 jaar. De festiviteiten konden vorig jaar helaas niet doorgaan in verband met de coronapandemie. Deze school heeft zich duidelijk onderscheiden van de staatsscholen door in te steken op SEN-onderwijs (Special Educational Needs), zodat kinderen met een beperking ook goed onderwijs kunnen genieten. Inmiddels zijn ze niet alleen voor andere christelijke scholen een voorbeeld, maar ook staatsscholen kloppen aan om hulp. Onlangs heeft de school een accreditatie doorlopen en zijn ze als zeer goede school uit de bus gekomen. Ook breekt er een nieuwe fase aan. Voor leerlingen die afgestudeerd zijn wordt gekeken naar nieuwe mogelijkheden om te kunnen participeren in de maatschappij. Zo zijn ze dit jaar gestart met praktijkonderwijs en dagbesteding en dat willen ze verder uit gaan bouwen. Daarnaast zijn er ook plannen voor een voorschoolse op-

vang. Leerkrachten en directieleden van de school zijn diverse keren in Nederland geweest, onder andere op uitnodiging van partnerschool Driestar-educatief waar ze kennis hebben gemaakt met deze vormen van onderwijs. Eén van de doelstellingen van OGO is om kennis uit te wisselen.

Nu

Ook Zhitomir is gebombardeerd. Diverse militaire opslagplaatsen zijn getroffen. De school is nu een doorganglocatie voor vluchtelingen. Enkele leerkrachten bieden voortdurend zorg in de school. Een aantal ouders, leerlingen en docenten zijn gevlucht. Enkele docenten verblijven momenteel in Nederland.

Dubno

Vertrek uit Zhitomir

Voor de oorlog

In Dubno, staat een gloednieuw schoolgebouw. De directeur van een goedlopend bedrijf en tevens lid van de baptistengemeente ter plaatste heeft dit gebouw neergezet. Hij heeft het vervolgens overgedragen aan het bestuur en de directeur. Hij was verantwoordelijk voor de buitenkant, zij voor wat er binnen gebeurt. Het mooie is dat ze het getuigenis van God en Zijn Woord niet alleen binnen de muren van dit prachtige gebouw willen houden, maar dat ze ook op verschillende staatsscholen in de regio godsdienstonderwijs mogen verzorgen. Als een steen in de vijver.

Nu

In Dubno is het nog relatief rustig, alhoewel er ook beschietingen waren in het westen (Lutsk en Ivano Frankivsk). Ongeveer 30% van de populatie is

gevlucht. De school geeft vooral fysiek les en heeft vluchtelingen vanuit Irpin en Chernihiv op school. Daarnaast wil de school het online onderwijs weer op gaan starten. De directeur geeft aan dat het moeilijk is om leerkrachten te betalen, aangezien een deel weg is en een deel niet kan werken en dus ook niets verdient. Dit probleem hebben momenteel alle christelijke scholen in Oekraïne.

Chernivtsy

Voor de oorlog

In Chernivtsy wordt het 30-jarig bestaan van de school gevierd. Met andere christelijke scholen wordt nagedacht over projecten en plannen voor de toekomst. Zhitomir deelt zijn ervaringen met betrekking tot de eerdergenoemde audit, Dubno vertelt iets over het Bijbelonderwijs op openbare scholen, Charkov helpt Bila Tserkva bij de afname van examens, aangezien de laatstgenoemde daar nog geen licentie voor heeft.

Nu

In Chernivtsy is het relatief rustig. Er worden veel vluchtelingen geholpen. Plan is te gaan starten met online onderwijs.

Charkov, Bila Tserkva en Izamjil

Ook in Charkov, Bila Tserkva en Izamjil zijn christelijke scholen. In Charkov is de school gesloten. Bijna alle leerlingen en leerkrachten hebben de stad verlaten. Slechts 10 procent is nog over. De leerkrachten hebben geen tijd en kracht voor online onderwijs. Ze kunnen gelukkig gebruik maken van online onderwijs dat gegeven wordt in Chernivtsy en Zhitomir. Bila Tserkva is zwaar getroffen. Het is niet bekend hoe het gaat met de school. In Izamjil is het nog redelijk rustig. Er worden veel vluchtelingen geholpen die de grens naar Roemenië oversteken. De school heeft online onderwijs inmiddels opgestart.

Daniel van den Noort

HULPACTIE CHRISTELIJKE SCHOLEN IN OEKRAÏNE

De christelijke scholen in Oekraïne zitten met het probleem dat ouders als gevolg van de oorlog financieel niet

meer kunnen bijdragen. Helpt u mee deze grote nood te lenigen? Hierbij vindt u een QR-code waarmee u een bedrag voor de Hulpactie Christelijke Scholen in Oekraïne kan overmaken. Mocht u uw geld liever rechtstreeks overmaken, dan mag dat op **NL50 INGB 0002 3201 36 t.n.v. Stichting Ondersteuning Gereformeerd Onderwijs in Oost-Europa onder vermelding van Hulpactie Oekraïne 2022.** Heel hartelijk dank voor uw bijdrage!

In memoriam M. Waterman

Op 2 maart jl. is de heer M. Waterman overleden in de leeftijd van 90 jaar. De heer Waterman behoorde tot de eerste groep voorlichters die na de oprichting van OGO

jaren met betrokkenheid en bevoegenheid zich inzette voor onze stichting.

Hij gaf veel voorlichting op scholen en waar hij maar gevraagd werd. Wat kon hij boeiend vertellen over Michiel de Ruyter en Hongarije!

Verder heeft hij door zijn bezoeken aan bedrijven in Zeeland veel geld bij elkaar gebracht. Hierdoor konden transporten met afgeschreven schoolmeubelen naar Hongarije, Roemenië en Oekraïne betaald konden worden. Op de scholen aldaar kwam men overal die Hollandse tafeltjes en stoeltjes tegen. Ze kregen van de Hongaren de erenaam: 'Watermanmeubels.' Tevens zorgde hij in samenwerking met het GBS voor het verzenden van tienduizenden bijbels in verschillende talen naar de scholen in deze landen. Hierin zagen wij Waterman in het hart, want 'Gods Woord zal toch nooit ledig tot Hem wederkeren?'

Toen hij niet meer de scholen kon bezoeken, heeft hij zich jaren ingezet om eenvoudige Bijbelverhalen te schrijven, die

in het Hongaars vertaald werden. Die boekjes kwamen overal op de scholen terecht.

Zijn contacten met ds. Szekely Jozsef zijn daar een voorbeeld van. Via ons bestuurslid Arie Deelen is hij op de hoogte gebracht van zijn overlijden. Deze reageerde zo:

Beste Arie Deelen,

Dank u wel voor deze trieste mededeling.

De heer Waterman was een goede medewerker van de Stichting OGO.

Ik ben ook dankbaar dat wij vele jaren hebben samengewerkt tot de eer des Heeren.

Veel kinderen lezen zijn boekjes over de Bijbelse geschiedenissen. Afgelopen zondag heb ik meer dan 60 van zijn boekjes uitgedeeld tussen de Roma-kinderen in Band (Roemenië).

Als u contact heeft met zijn familieleden, wilt u hen mijn oprechte condoleantie doorgeven?

U en de uwen groet ik hartelijk,

Szekely Jozsef

Na de Heere zijn we de heer Waterman veel dank verschuldigd voor het vele werk wat hij voor onze stichting OGO heeft mogen doen. We wensen zijn kinderen en verdere familie Gods ondersteuning toe bij dit verlies.

Namens het bestuur,

Niek Teerds, secretaris

Alleen nog maar een foto van de poes

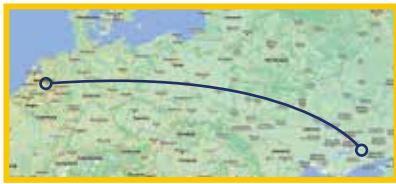
Ha jongens en meiden,

Stel je voor dat jij vandaag moest vluchten. En dat je maar één kleine koffer mee mocht nemen. Naast je kleren is er nog maar heel weinig ruimte over voor enkele spullen. Wat zou je in je koffer doen? We hebben op deze pagina een gesprekje met Ruslana uit Oekraïne. Ruslana wilde heel graag zijn poes en zijn gitaar meenemen. Maar dat kon jammer genoeg niet....

Dag Ruslana, kun je iets over jezelf vertellen?

Ik ben 9 jaar oud. Met mijn moeder en mijn zusje Vlada van 7 jaar oud ben ik naar Nederland gekomen. Ik woonde in Oekraïne, in een dorpje dicht bij Marioepol. Op school zat ik in het vierde jaar. Ik vond rekenen een heel leuk vak. Dat begrepen mijn vriendjes niet, die vonden het maar saai.

Toen de oorlog begon, moesten jullie vluchten.

Ja, op 24 februari werden we om half vijf 's ochtends wakker. Omdat het luchtalarm afging, moesten we gelijk

een schuilkelder in. Een dag later gingen mijn moeder, mijn zusje en ik naar Kiev en van Kiev met de trein naar Lviv. Van Lviv gingen we lopend naar Polen. In Polen was een bus die ons naar Nederland bracht. Het was heel lang rijden. Mijn vader is niet meegegaan, die moet vechten in Oekraïne.

Waar woon je nu?

Ik woon nu in Eldik (bij Ochten). Ik ben blij dat ik in Nederland ben maar ik moet wel wennen. Jammer genoeg ga ik nog niet naar school. We leren wel Nederlands.

Kun je iets noemen wat je moeilijk in Nederland vindt?

Ik had thuis een poes en die kon niet mee toen we gingen vluchten. Dat vond ik heel moeilijk. Ik heb nu alleen nog maar een foto van mijn poes. Ik had ook een gitaar waarop ik met Kerst de kerstliederen mocht meespelen. Mijn gitaar kon ook niet mee en dat vond ik heel erg jammer. Ik kan nu niet oefenen.

Kun je al een paar Nederlandse woordjes zeggen?

Ja, : één, twee, drie.

Heb jij de kinderen in Nederland ook al Oekraïens geleerd?

Ja, ik heb ze Дякую geleerd. Dat betekent 'dank je wel.' Je zegt 'dyakuyu'.

Wil je tegen de Nederlandse kinderen nog iets zeggen?

Ja. Bedankt voor het welkom dat we in Nederland hebben gekregen.

Ruslana, bedankt dat je ons iets wilde vertellen over wat je in de achterliggende tijd hebt meegemaakt. Dat is allemaal geen kleinigheid! We hopen en bidden dat de oorlog in Oekraïne snel afgelopen mag zijn. En dat je samen met je moeder en zusje weer naar je papa en naar huis mag gaan.

Hartelijke groet, juf Van de Geer

Ruslana mocht zijn gitaar niet uit Oekraïne meenemen. Inmiddels heeft hij er nu één gratis in Nederland gekregen. Ruslana is daar heel erg blij mee!

Colofon

Stichting Ondersteuning Gereformeerd Onderwijs in Oost-Europa

Correspondentie-adres
Stichting OGO, Reigersbek 6, 3344 BC Hendrik Ido Ambacht
Tel. 078-6122749 / 06-52581140, e-mail: N.J.Teerds@stichting-ogo.nl
www.stichting-ogo.nl

Bankrelatie

Bank NL96 ABNA 0511 6744 14 | Giro NL50 INGB 0002 3201 36 t.n.v. stichting OGO te H.I. Ambacht

Voorlichters

1. J.B. Roodbeen, Velswijkweg 16, 7021 LA Zelhem (06-29556198)
2. W.A. de Jong, Watersnip 7, 3628 CC Kockengen (0346-241223)
voorlichting@stichting-ogo.nl

Bestuur

N.A. van de Breevaart, voorzitter (078-6820212), drs. N.J. Teerds, secretaris (078-6122749), M. Zandee, penningmeester (06-49288437), A. Deelen (06-38161217), J. Ligtenberg (0345-568813), drs. D. van Meeuwen (0184-417577), D. van den Noord (030-6369563), J.B. Roodbeen (06-29556198) J. Troost (06-30385572).

Comité van aanbeveling

ds. G.J. van Aalst, ds. J. Belder, dr. R. Bisschop, ds. P. den Butter, ds. G.J. Capellen, dr. W. Fieret, ir. L. A. Jansen, ds. H.H. Klomp, W. Korevaar, ds. P. v. d. Kraan, J. Molenaar, ds. L.W.Ch. Ruijgrok, ds. P. van Ruitenburch, ds. M.C. Tanis, ir. B.J. van der Vlies, drs. D. Vogelelaar.

Stichting OGO heeft geprobeerd om alle rechthebbenden van de geproduceerde informatie te achterhalen. Neem daarover gerust contact met ons op. OGO gaat zorgvuldig om met persoonlijke gegevens. Er worden alleen foto's van personen geplaatst als zij daarvoor toestemming hebben gegeven.